

DECADES IN LIVES

život není jako hrát kostky a čekat na výhru

Obsah

Kapitola 1: Co to znamená relaps	3
Čtyři hlavní problémy v chápání relapsu	3
Relaps má 2 hlavní fáze	4
Sedm důvodů, proč se uzdravení rychle mění v relaps	5
Je každý relaps stejně závažný?	5
Kapitola 2: Relaps	6
Vzor fází relapsu	7
37 příznaků relapsu	9
Kapitola 3: Cesta k závislostem a problémům s ovládním života	13
Tři hlavní charakteristiky osob na cestě k závislostem	14
Co je to závislost?	15
Jak se člověk dostane do závislosti?	15
Čtyři stádia závislosti	15
Další charakteristiky závislosti	16
Dva typy poškození, které mohou člověka nasměrovat na cestu závislosti	16
Otázka převzetí odpovědnosti za své činy	17
Kapitola 4: Uzdravení	18
Uzdravení často zahrnuje 4 fáze	
1. Intervence	
2. Detox	
3. Učení se krokům ke zdravému životu	
4. Přejít zpět do společnosti – zdravé žití se stává normou	
Jak vypadá uzdravení?	
Kapitola 5: Zralá cesta životem	31
Cesta k dospělosti má 3 charakteristiky	
Kapitola 6: Další pohled na zdravý životní styl – kroky k zralosti	34
Etapy života	
Životní model: Ukazatele zralosti	
Dodatečné poznámky	
Příloha 1. Seznam podstatných věcí, které ti pomohou uspět	48
Příloha 2. Nástroj na hodnocení relapsu	49
Příloha 3. Varovné signály zvyšující riziko relapsu	50

Kapitola 1

Úvod do relapsu

Jeden mladík se vrátil k užívání drog v den, kdy absolvoval jednoletý pobytový program protidrogové léčby. Dá se rozpoznat, kdy a proč jeho relaps začal?

Další muž relapsoval šest let po dokončení pobytového programu protidrogové léčby. Po několika týdnech od relapsu se vrátil k pravidelnému užívání drog a nakonec se znovu přihlásil do programu na restart. Uvedl, že se po celých šest let bez drog cítil nesvůj. Teprve když byl sjetý, cítil se normálně. Jak se tedy stát úplně svobodným?

Rychlý přehled toho, o čem budeme dnes mluvit

Pro pochopení relapsu existují 4 hlavní oblasti. Každá oblast má několik složek.

Ilustrace z puzzle:

Relaps a uzdravení je jako snažit se poskládat dohromady puzzle. Dnes se pokusíme vzít tuto hromádku kousků a začít je dávat na správné místo.

Relaps je ale složitější než puzzle, protože ve skutečném životě jsou některé kousky rozbité. Některé byly zničeny. Jiné dílky tu nikdy od začátku vašeho života nebyly.

Potřebujeme pomoc, abychom poskládali dílky dohromady a mohli žít plný život. Potřebujeme Boží pomoc a potřebujeme i pomoc jiných lidí.

Protože závislosti a rodinné zázemí jsou u každého člověka velmi odlišné, není ani relaps pro všechny lidi stejný.

Je ale mnoho principů, které jsou stejné, a základní kroky z relapsu jsou velmi podobné. Liší se jen v detailech.

Čtyři hlavní otázky k pochopení relapsu

1. Co znamená relaps

Jaké jsou včasné varovné příznaky relapsu? Jak můžete zabránit relapsu?

Co byste měli dělat, pokud dojde k relapsu?

Abyste pochopili relaps, musíte také pochopit, co je zotavení z něj.

2. **Jak uzdravení souvisí s relapsem**

Nemůžete relapsovat, pokud jste se nikdy neuzdravili.
Jaké jsou kroky k uzdravení?

Abyste pochopili uzdravení, musíte pochopit ještě 2 hlavní problémy: závislost a zdravý život

3. **Jak chápeme závislost/problémy, které ovládají náš život**

Jaká je cesta k závislosti?

Proč se lidé nechávají strhnout životem a problémy, které je ovládají?

Jaké jsou rodinné vzorce závislostí?

Jakékoliv pokušení nebo špatný zvyk stojí na velmi podobných principech.

4. **Jak vypadá zdravý životní styl**

Jaká cesta vede k dospělosti?

Jaký je Boží plán pro „normální“ život?

Relaps (selhání) má 2 hlavní fáze

1. **Suchý relaps**

Jsem blízko k relapsu, ale ještě jsem fyzicky neužil alkohol, drogu, anebo cokoli jiného.

Termín suchý relaps vychází z oblasti závislosti na alkoholu. „Suchý“ znamená, že v současné době neužívám alkohol, ale jsem z nějakého důvodu v ohrožení, že selžu.

Postupné kroky suchého relapsu lze definovat – později se podíváme na 37 kroků k relapsu. Každý z nich je signálem, že jste na cestě, která směřuje k problémům.

2. **Mokrý relaps**

Jsem zpět u užívání alkoholu, drog nebo čehokoliv jiného. Fyzické užívání se vrátilo.

Člověk může být na cestě k relapsu dlouhou dobu, a přesto říkat: „Jsem v pořádku.“ Dokonce se může vrátit ke kontrolovanému užívání své návykové látky a přesto si říkat: „Jsem v pořádku.“

Vždy ale přijde krize, která nastartuje nekontrolovanou závislost v plném rozsahu.

Sedm důvodů, proč se uzdravení rychle mění v recidivu

1. **Marné představy realitě** – všechny mé problémy mám vyřešeny. Jsem v pořádku. Zvládnou to sám. Byl jsem vysvobozen.
2. **Abstinence na základě vnějších změn** vs. skutečná vnitřní proměna vztahu k závislosti, postojům a hodnotám...
3. **Moji staří přátelé** jsou dodnes mými přáteli.
4. **Stále používám své staré strategie pro řešení nových problémů** – vyjádření jednoho středoškoláka: „Pomáhají mi drogy. Kdybych nebral drogy, nezvládl bych to.“
5. **Nedokážu se chopit Boží moci** a vhodně ji používat ve svém každodenním životě.
6. **Nevyřešené problémy z minulosti** mě stále ovlivňují.
7. **Rozparcelování a rozdrobení** mého života na různé oblasti s různými hodnotami a přístupy.

Je každý relaps stejně závažný?

Relaps může být jednorázový – zastavíme jej včas a vrátíme se k zdravému životnímu stylu.

Relaps může být ale také katastrofický – můžeme skončit na horším místě, než jsme byli předtím.

Relaps je jako hořící budova.

Relaps je jako mít požár ve svém domě.

Když ho rychle uhasíš, omezíš tím škody – ale stejně nějaké vzniknou.

Čím déle ho necháš hořet, tím větší je destrukce – nejen ve tvém životě, ale i v životech lidí kolem tebe.

Relaps ničí důvěru rodiny a přátel.

Můžeš projít léčebným programem. Vyjít ven a vrátit se do společnosti, mít práci, úspěch.

Za rok či dva se vrátíš k závislosti, protože jsi nezvládl relaps. Tento cyklus se několikrát opakoval. Rodina a přátelé ztratili naději a přijali myšlení: „Vždycky bude takový.“

Naděje je ale vždy. Uzdravení může být úplné. Zdravý život se může stát normou.

Nyní se podívejme blíže na tato čtyři hlavní témata vztahující se k tématu selhání/relapsu:

1. Co znamená relaps - jak se můžeme vrátit zpět na cestu k obnově
2. Kudy vede cesta zpět k závislosti
3. Jak vypadá obnova
4. Co je to zdravý životní styl

Kapitola 2

Co znamená relaps/selhání

Možnost selhání/relapsu je tak pravděpodobná, jak velká je míra vašeho uzdravení a změn, které jsi udělal.

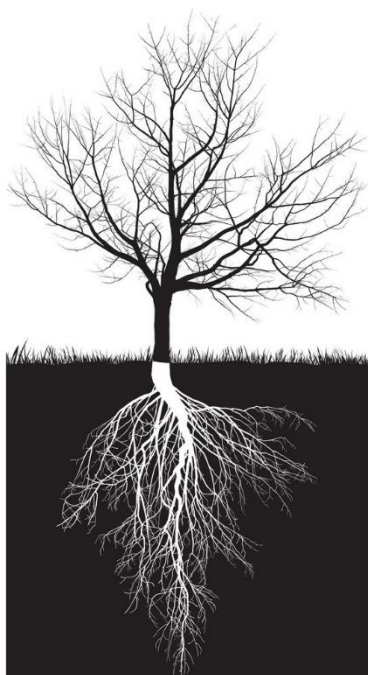
Mnoho drogově závislých, kteří byli v léčebných programech, nikdy skutečně nevyřešili vše podstatné.

Jedním z nejčastějších důvodů selhání je, že se člověk nedokáže vypořádat s problémy, které nejsou samy o sobě závislostí, ale můžou k ní vést, pokud se neřeší správně.

Neřešené oblasti života vedou k rozvinutí nového druhu závislosti.

Někdy jiná závislost může vést k selhání a nakonec k původní závislosti.

Není možné se vypořádat pouze s povrchovými problémy. Je potřeba řešit jak vnější věci, tak vnitřní. Jak okolnosti způsobující problémy, tak své osobní věci, postoje, hodnoty a sebenáhled.

Ježíš říká, že podle ovoce se pozná strom, zdali je v pořádku či nikoli. V prvním žalmu je život také přirovnáván ke stromu. Přečtěte si tento žalm a zkuste si napsat pár praktických rad, které vás napadají, a které by vám pomohly pochopit, jak souvisí kořenové problémy s tím, jak váš život vypadá. A co můžete změnit.

Nebojte se čelit strachu a bolesti. Vždy existují mýty a pravda. Pokud nechceme strachu a bolesti čelit, budou v našich životech vítězit mýty, tedy různé polopravdy a pohádky o tom, proč se nedokážeme vypořádat s věcmi, které do našeho života přicházejí. Tím, že pravdu vytěsníme, nenajdeme opravdovou svobodu, ale jen další trápení.

POKYNY: Nechte se inspirovat touto stupnicí/kroky. Zkuste identifikovat konkrétní oblasti, které se vás osobně týkají. To, že máte příznaky suchého relapsu, neznamená, že musíte nakonec selhat. Na druhé straně vám to může pomoci pochopit důvody a cestu k minulým relapsům a pomoci vám vystoupit z kruhu svoboda-relaps-závislost-obnova- relaps-závislost. Opětovně se vyskytující příznaky ukazují na nebezpečí selhání.

Vzorec fází relapsu

SVOBODA ZNAMENÁ: Žádná současná tajemství, aktivní řešení problémů, otevřenost a identifikace vůči strachu a pocitům, dodržování závazků (ke schůzkám, církvi, lidem, cílům, sobě samému). Otevřenost, upřímnost, přímý oční kontakt, oslovování druhých beze strachu, opravdové budování vztahů s Bohem a druhými. Odpovědnost.

FÁZE 1

ZAPOMÍNÁNÍ NA PRIORITY Odmítání. Útěk. Změna v tom, co je důležité. Jak trávíte svůj čas a myšlenky. Tajemství. Méně času/energie pro Boha, schůzky, církev. Vyhýbání se podpoře/vykazatelnosti, povrchní rozhovory, izolování, změny cílů. Posedlost vztahy, porušování slibů, závazků. Zaměření na materiální věci, TV, zábava. Odkládání, lhaní. Pocit přehnané sebedůvěry.

FÁZE 2

NAPĚTÍ Zvýšený vliv emocí a nutkavých myšlenek. Perfekcionismus, hodnocení a posuzování motivů druhých, čtení myšlenek, fantazie, masturbace, závislé zachraňování, problémy se spánkem, potíže se soustředěním, hledání/vytváření dramatu, pomluvy. Používání volně prodejných léků proti bolesti, k navození spánku a kontrole váhy.

FÁZE 3

ZRYCHLENÍ Vznikající pocit marnosti. Nedostatek času na důležité věci. Útěk do práce. Neschopnost se uvolnit. Vynechávání jídla a přejídání (obvykle v noci). Přetěžování. Neschopnost identifikovat vlastní pocity/potřeby. Opakované negativní myšlenky. Podrážděné, dramatické výkyvy nálad, obnova bažení, nadměrné dávky kofeinu, nadměrné cvičení, nervozita, být sám je těžké. Obtíže naslouchat druhým. Vyhýbání se podpoře.

FÁZE 4

ODEPSANOST Útěk ke vzteku, boj se vším a se všemi. Krize v penězích, práci a sabotování vztahů. Sarkasmus, přehnané reakce, neustálá zášť a pocit křivdy. Odstrkování ostatních, zvýšená izolace, obviňování. Neschopnost snášet kritiku, defenzivní přístup ke všemu. Zažívací problémy, bolesti hlavy, obsesivní (zaseklé) myšlenky. Neschopnost odpouštět. Pocit grandióznosti, jedinečnosti.

FÁZE 5

VYHOŘENÍ (Došel benzín) Deprese. Panika, zmatenost, beznaděj, spánek - příliš mnoho/příliš málo. Nezvládá běžné věci, pesimistický, bezmocný, unavený, otupělý. Chuť utéct, myšlení na užívání, přátele a místa spojené s užíváním. Izolovanost, lidé se na vás zlobí. Sebezneužívání, sebevražedné myšlenky, žádné cíle, režim přežití. Neodpovídání na telefonáty, ztráta nebo časté zameškání práce, podrážděnost, vyhledávání starých přátel.

RELAPS Užití drogy, alkoholu, jednání pro potlačení ztráty smyslu, zlepšení pocitů, energie

NÁVRAT K ZÁVISLOSTI. Pití, lhaní, manipulace. Drogy.

SUCHÝ
RELAPS

MOKRÝ
RELAPS

Bližší pohled na relaps/selhání

„Relaps nezačíná prvním drinkem. Relaps začíná, když se člověk postupně vrací k chování popsanému v tabulce pro suchý relaps. Především popírání, izolace, zvýšený stres, nedostatek odpočinku, špatná společnost, zhoršený úsudek i malé kompromisy v hodnotách a tak podobně.“

Čtyři oblasti relapsu

Co konkrétně u tebe spouští postupné kroky k možnému relapsu? Buďte konkrétní (vaše nápady, můžeš se znova zamyslet nad tabulkou na předchozí straně)

1. Fyzická oblast

2. Duševní oblast

3. Oblast vztahů

4. Duchovní oblast

S každým příznakem relapsu musíme identifikovat zdravé reakce, které mohou zastavit kroky k relapsu a posunout člověka směrem k uzdravení/svobodě.

<u>Příznaky relapsu</u>	<u>Zdravé reakce/strategie obnovy</u>
1. Starosti o život	Vnímejte se jako Boží dítě. Přijměte způsob, jakým vás Bůh stvořil. Rozvíjejte postoj vděčnosti. Děkujte Bohu za každodenní zaopatření.
2. Popírání	Žijte v pravdě. Zapamatujte si biblické verše. Ujasněte si svá falešná přesvědčení. Jako zodpovědný člověk mluvejte pravdu.
3. Slibování	Zdravý závazek k střízlivosti. Buďte k sobě upřímní, neskrývejte se před svým potenciálem k relapsu. Nastavte si jasné hranice a pochopte pouštěče ve svém životě.

Příznaky relapsu**Zdravé reakce/strategie obnovy**

4. Nutkavé pokusy vnutit střízlivost ostatním

5. Obrana

6. Nutkavé chování

7. Impulzivní chování

8. Tendence k osamělosti

9. Tunelové vidění

10. Menší deprese

11. Ztráta konstruktivního plánování

12. Plány začínají selhávat

Příznaky relapsu**Zdravé reakce/strategie obnovy**

13. Zahálčivé snění a myšlení na nespílitelné

14. Pocit, že nic nemůže být vyřešeno

15. Nezralé přání být šťastný

16. Období zmatku

17. Podrážděnost

18. Snadno rozzlobený

19. Nepravidelné stravovací návyky

20. Nepravidelnost

21. Nepravidelné spánkové návyky

Příznaky relapsu**Zdravé reakce/strategie obnovy**

22. Ztráta denních návyků a pravidelnosti

23. Období hluboké deprese

24. Nepravidelná účast na podpůrných skupinách nebo setkáních církve

25. Postoj „Je mi to jedno“

26. Otevřené odmítnutí pomoci

27. Nespokojenost se životem

28. Pocity bezmoci a beznaděje

29. Sebelítost

Příznaky relapsu**Zdravé reakce/strategie obnovy**

Příznaky relapsu	Zdravé reakce/strategie obnovy
30. Myšlenky na společenské pití	
31. Vědomá lež	
32. Úplná ztráta sebevědomí	
33. Neodůvodněná zášť	
34. Ukončení veškeré léčby a podporujících setkání	
35. Přetrvávající osamělost, frustrace, hněv a napětí	
36. Zahájení kontrolovaného pití	
37. Ztráta kontroly	

Jedná se o symptomy nebo varovné příznaky, které předcházejí návratu k drogám, alkoholu nebo jiným závislostem.

Pro okamžité řešení těchto příznaků musíme reagovat rychle a zdravě, abychom zabránili sklouznutí k relapsu.

Nejprve je ale nutné být schopen tyto příznaky vůbec zpozorovat, otevřeně se k nim přiznat, popsat si je a nebagatelizovat je. Až dalším krokem je vůči nim zaujmout správné postoje a praktické kroky. Další kapitola se tím bude více zabývat.

Kapitola 3

Cesta k závislostem a problémům, které ovládají náš život

Mnozí lidé, kteří skončí uvěznění v závislostech, se narodí do nefunkční rodiny. Mnozí naopak vyrůstali v dobrém prostředí s dostatkem a přesto sklouzli k závislému jednání, které napáchalo škody nejen na nich, ale i na jejich blízkých.

3 hlavní charakteristiky těch, kteří jsou na cestě k závislostem

Zkus doplnit větu tak, aby dávala smysl. Například: „Věřím tomu, že nikdo nepozná, že mám upito“. Neřeším své dluhy...

1. Věřím tomu, že _____.

- Žijí v popírání.
- Ignorují pravdu, nebo se ji rozhodli odmítnout.
- V mysli závislí žijí s falešnými přesvědčeními. To samé platí pro každého, kdo podlehne jakémukoliv pokušení.

2. Neřeším _____ tak, jak po mně Bůh chce.

- Často se jejich užívání drog nebo jiných problémů, které mají život pod kontrolou, stává únikem od tlaků a problémů života.
- Myslí si, že jim drogy pomáhají vyrovnat se se stresem a problémy. Ve skutečnosti je jejich užívání drog součástí problému a situaci jen zhoršuje.

3. Žiji v _____ vztazích.

- Mají nebezpečné nebo ničivé nebo žádné vztahy.
- Utíkají do falešné intimity – pornografie, televize, filmy, počítačové hry.

Co je to závislost¹?

Závislost je v podstatě stejná jako otroctví. Dá se vyjádřit touto větou:

Závislost na chemické látce je stav, který vyplývá ze stále častějšího a zvyšujícího se užívání těchto látek k uspokojování svých životních potřeb.

Vložte do tohoto prohlášení cokoliv: *hazard, kouření, peníze, moc, jídlo, sex, televizi, filmy, práci, vztahy atd.* a popisujete tím svou závislost.

Všechny tyto závislosti jsou slepé uličky, které způsobují škody a zanechávají vás nenaplněné. Nic z toho nemůže uspokojit vaše životní potřeby.

Pokud chceš popsat svou závislost, pak doplň jednoduše toto vyjádření:

Moje závislost je stav, který vyplývá z procesu stále častějšího užívání
_____ k uspokojování _____.

Osobní reflexe

Jaké chování a co vše jste využívali ve snaze uspokojit své potřeby nebo vyřešit své problémy?

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

¹ Závislost a syndrom závislosti je definován jako soubor chování, myšlení a tělesných fenoménů, který se vyvíjí po opakovaném užití látky a který typicky zahrnuje následující projevy: 1. silná touha užít drogu 2. ztráta vlastní vůle 3. přetrvávající užívání i přes škodlivé následky 4. prioritizace drogy před všemi ostatními aktivitami a závazky 5. potřeba stále větších dávek 6. abstinenční příznaky

Jak se člověk stane závislým?

Sami malujeme příběh svého života, který nás může zavést do kouta

K závislosti vede cesta, stejně tak k selhání-relapsu

Čtyři stádia závislosti

1. Experiment
2. Užívání pro zábavu
3. Každodenní pravidelné užívání
4. Užívání pro schopnost žít a cítit se normálně

Když nejsou pod vlivem, cítí se nemocní – fyzicky nebo emocionálně. Snaží se naplnit potřeby ve svém životě, ale čím více návykových látek nebo závislého jednání využívají, tím více se problémy kupí a narůstají. Roste beznaděj a apatie k životu.

Další důsledky závislosti

1. Máš velký strach z bolesti – drogy nebo jiné chování užíváš, abys unikl bolesti.
2. Naučíš se hledat okamžité uspokojení.
3. Žiješ ze dne na den.
4. Naučíš se utíkat od problémů.
5. Máš zkreslený náhled na realitu.
6. Děláš zlé věci, které bys předtím nikdy nebyl schopen udělat.

Důvody, které mohou člověka nasměrovat na cestu závislosti

1. Rodinné zázemí

Nedostal jsi věci, které jsi jako dítě potřeboval – lásku, ochranu, opravdovost, vřelost, transparentnost, zdravé vztahy, dobré dovednosti pro řešení problémů. V rodině byl někdo závislý a to mělo vliv na tvé dospívání.

2. To, co se ti stalo a na co jsi neměl vliv

Například šikana ve škole, zranění vedoucí k nějaké formě hendikepu, neúměrné tresty a násilí, zneužití, znásilnění.

V těchto případech vypadá závislost jako forma samoléčby, kdy se předmět závislosti stává pilulkou na odstranění bolesti a problémů.

3. Predispozice

Je možné, že tvůj fyzický vzhled, intelektuální schopnosti, zdravotní stav vyvolávaly u okolí nějakou formu nepřijetí nebo dokonce posměchu, které mělo vliv na tvůj sebeobraz. Je také možné, že máš predispozici pro látkovou závislost.

4. Okolnosti

Je možné, že jsi k závislosti přišel jako „slepý k houslím“. Nic ve tvém životě nenasvědčovalo, že se staneš závislým. Pouze jsi v určitou chvíli udělal špatné rozhodnutí a zkusil jsi to. Využil jsi příležitost zjistit, co v tom druzí vidí.

Přejděte k otázce uzdravení – každý z důvodů má jiná východiska, která vedou k uzdravení. Zdá se, že první dva důvody jsou mnohem hlubší, protože je potřeba vyléčit srdce člověka. Nicméně vždy záleží na míře hloubky závislosti. Většinou samo závislé chování natolik devastuje osobnost člověka, že cesty k uzdravení vedou přes brutální upřímnost a otevřenost, disciplínu a vykazatelnost, přes zodpovědné postavení se minulosti a nalezení smyslu v budoucnosti.

Osobní odpovědi

Zažili jste ve svém životě traumata, která odpovídají důvodům závislého jednání?

1. Co konkrétně v tobě zanechala rodina?
2. Stalo se ti nějaké příkoří, na které jsi neměl vliv, ale ono na tvůj život ano? Jaké a co v tobě vyvolalo?
3. Jakým způsobem se k tobě druzí chovali? Jak ses cítil mezi druhými?
4. Jak vypadaly okolnosti tvého prvního užití návykové látky?

Otázka převzetí odpovědnosti za své činy

Pro závislé je těžké převzít zodpovědnost za své závislé jednání a za důsledky jednání pod vlivem. Mají pocit, že oni za to nemohou, že jsou pouze výsledkem. Cítí se jako oběť a čekají, že to za ně někdo vyřeší.

Mnozí mají rodinné příslušníky nebo přátele, kteří jim navíc umožnili pokračovat se závislým jednáním, snažili se jim pomoci tím, že začali řešit důsledky činů závislého člena rodiny. Rodina a přátelé je vždy vytáhli z průšvihů, takže nebyli nuceni zažít následky svých rozhodnutí a činů.

Pokud chceš získat svobodu od závislého jednání a zažít vnitřní proměnu, budeš muset začít tím, že převzmeš odpovědnost za své činy a myšlení, přestaneš se vymlouvat na minulost a druhé. Pokud to neuděláš, bude velmi obtížné, abys svobody a uzdravení dosáhl. To, co ti zůstane, je myšlení oběti, které zjednodušeně říká: „Jsem obětí okolností, to oni mohou za to, jak jedná, kým jsem.“ Zbytek pocitů křivdy, zrady, hněv, kritické myšlení, svádění viny na druhé, pasivita, sebelítost a fňukání a nakonec rezignace na jakoukoli pomoc.

Kapitola 4

Uzdravení

Dlouho před tím, než závislý ucítí potřebu změny, vnímá tuto potřebu jeho rodina a přátelé.

Proč? Závislý člověk žije s falešnou vírou, že to ještě není takový problém, že to zvládne sám, a tak se snaží sám před sebou hrát hru na člověka bez problémů.

Čtyři osobní závazky

Udělat:

1. Závazek ke změně
2. Závazek k zodpovědné vykazatelnosti
3. Závazek vůči Božím pravdám a zaslíbením
4. Závazek k projevování vděčnosti

Čtyři předpoklady uzdravení

1. Zastavit návykové chování
2. Otevřeně a pravdivě komunikovat
3. Navázat osobní vztah s Ježíšem
4. Poznat, jak Bůh vidí moje selhání, ale i selhání druhých vůči mně

Čtyři fáze uzdravení

1. Intervence
2. Detoxikace
3. Učení se zdravému životnímu stylu - proces získávání nových postojů, hodnot a návyků
4. Přejít zpět do společnosti – zdravý život se stává normou

Podívejme se na každý z nich blíže.

1. Intervence

Intervence znamená, že vyhledáš nebo přijmeš nabízenou pomoc, která ti pomůže se vymanit z vlivu závislosti. Znamená to pochopit, že svou závislost nezvládneš sám. Znamená to uznat svou bezmocnost a přijmout důsledky, tedy nutnost nějakého druhu pomoci.

- nesnaž se utíkat před realitou, ale přijmi povzbuzení k převzetí zodpovědnosti za svůj život bez toho, abys nechal řešit důsledky svého jednání druhé

- vyhledej pomoc, která ti pomůže zvládnout závislostní jednání, nesnaž se to zvládnout po svém

2. Detox

Detox znamená, že procházíš řízeným procesem, kdy jsi odstaven od návykové látky nebo návykového jednání, jehož důsledkem je, že návyková látka nebo návykové jednání přestanou mít akutní vliv na tvé fyzické a psychické zdraví.

Projít detoxikačním procesem ještě neznamená, že máš vyhráno! Je to jen první krok ke svobodě od závislosti a uzdravení.

Neodstraní z těla člověka všechny návykové látky. V praxi úplné vyčištění těla a duše od důsledků užívání návykových látek trvá 5-7 let abstinence. Jednoduše to znamená, tvůj mozek si dlouhou dobu pamatuje příjemné zkušenosti spojené s užíváním nebo jednáním a **ještě po dlouhé době může samovolně vyvolat ve stresových situacích bažení – touhu.**

Detox často trvá 3-14 dní v detoxikačním zařízení nebo je to první fáze léčebných programů. Tato doba je nutná, než odezní abstinenci příznaky, které mají silný vliv na touhu po návykové látce. U návykového jednání je to mnohem složitější, ale také to znamená, že je důležité být odpojen od zdroje delší dobu, aby odezněla akutní potřeba projevující se úzkostí, panikou, podrážděností, depresí, ztrátou pocitu štěstí a zvýšenou únavou, chutí „nebýt“.

Člověk, který projde detoxikací, se často cítí mnohem lépe fyzicky i psychicky a dojde k závěru, že nepotřebuje žádnou další pomoc, protože se cítí dobře.

Realita – stále jsi závislý, přemýšlíš jako závislý a stále žiješ se spoustou falešných přesvědčení a bludů, stále jsi vázán na prostředí a okolnosti, kde jsi svou závislost žil.

3. Učení se zdravému životnímu stylu

Uzdavení je víc než život bez závislostního jednání. Těžiště uzdravení musí být víc než jen řešení problémů minulosti. Zkus si jednoduše udělat test změn, které ve tvém životě nastaly díky závislostnímu jednání, tedy užívání drog, alkoholu, koukání na pornografii, hraní hazardu, nekonečné vysedávání u počítače.

Všechny tyto činnosti měly vliv jednak na tvé emoce, ale také na to, jak přemýšlíš o světě kolem sebe. Na tvé hodnoty a postoje a v neposlední řadě na každodenní zvyky. Velmi často je největším problémem po detoxikaci prázdnota vyvolaná tím, že návykové jednání nemáš čím nahradit. Představa, že stačí jen přestat, je marnou představou.

Návykové jednání tě naučilo mít odezvu ihned. Ihned ses cítil líp, ihned jsi zahnal nudu, ihned jsi mohl utéct od problémů a stresu, ihned jsi získal lepší pocit ze sebe sama, ihned jsi měl dost energie na to zvládnout pracovní či jiné výzvy, ihned jsi přestal cítit bolest. Přemýšlel jsi, co se stane, když nebudeš mít svoje IHNEDE řešení?

Zkus zde vyjmenovat vše, co tě napadá, že přijde nebo skutečně přišlo po ukončení návykového jednání

Změna předpokládá

1. Vztah k pravdě - osobní pravdivost a otevřenost
2. Učení se a rozvoj dovedností potřebných k zdravému řešení problémů a úspěšnému životu
3. Rozvoj zdravých vztahů se zdravými lidmi
4. Smysluplný plán pro život bez závislosti

Nestačí jen vyřešit minulost, je potřeba vědět, co chci pro budoucnost. Nutným předpokladem změny je osobní upřímná odpověď na tyto otázky:

1. Chceš skutečně pomoci?

2. Z jakého důvodu chceš ve svém životě změnu?

3. Co chceš, aby se skutečně změnilo?

4. Kdo ti s tím pomůže?

Duchovní základ & proces pro změnu 2. Petr 1:3-11

Boží moc a zaslíbení:

Všechno, co potřebujeme k životu a zbožnosti, nám darovala jeho božská moc, když jsme poznali Toho, který nás povolal ve své slávě a ušlechtilosti. Takto nám byla darována vzácná a veliká zaslíbení, abyste skrze ně získali účast na Boží povaze a unikli zkáze, do níž se svět ve své žádostivosti řítí. Proto se ze všech sil snažte přidat ke své víře:

1. Dobrotu
2. Poznání
3. Sebeovládání
4. Vytrvalost
5. Zbožnost
6. Laskavost
7. Lásku

Díky této biblické pasáži máme ujištění, že pokud v těchto věcech aktivně porosteme a budeme je v životě aplikovat, pak nepadneme - neselžeme:

- Když v těchto věcech porostete, dojdete k poznání našeho Pána Ježíše Krista a to vám zabrání v nečinnosti a neplodnosti.
- Komu však tyto věci chybí, ten je slepý a krátkozraký, neboť zapomněl na to, jak byl očištěn od svých starých hříchů.
- Bratři, snažte se stále více potvrzovat své povolání a vyvolení, protože když to budete dělat, nikdy nepadnete. 2.Petr 1:8 - 10

Naopak, pokud v těchto věcech polevíme, pak důsledkem jsou různé typy relapsů – selhání. Podstatou těchto biblických veršů je porozumění, že přístup k těmto věcem máme od Boha, skrze to, že jsme jej poznali a získali od něj sliby, díky kterým můžeme mít nejen Jeho charakter (viz 1 až 7), ale také uniknout zkáze.

Zkuste napsat alespoň 3 sliby - zaslíbení, o které se můžete ve svém životě opřít.

- 1.
- 2.
- 3.

Aby měl jakýkoli slib - zaslíbení v našem životě váhu, musíme mít důvěru k tomu, který nám slib dává. Z tohoto důvodu je velmi důležité si vytvořit osobní vztah s Ježíšem a pracovat na něm.

Když se vrátíme zpět k definici závislosti a vložíme do ní vztah s Bohem, pak bude znít takto: *Závislost na Bohu je stav, který vyplývá z pravidelného času věnovaného Bohu, aby uspokojil naše životní potřeby.*

Mnoho lidí má potíže s termínem „závislost na Bohu“. Proto zároveň chtějí být nezávislí, což ale moc dobře nelze. Každý z nás potřebujeme důvěryhodný vztah, o který se můžeme opřít.

Vztah s Ježíšem přináší:

- Motivaci ke změně
- Sílu ke změně
- Konkrétní kroky a cestu ke změně

Jeden z klíčových slibů, který dal Ježíš učedníkům, je tento:

Usilujte však nejprve o Boží království a jeho spravedlnost a tyto všechny věci vám budou přidány. Mt. 6,33

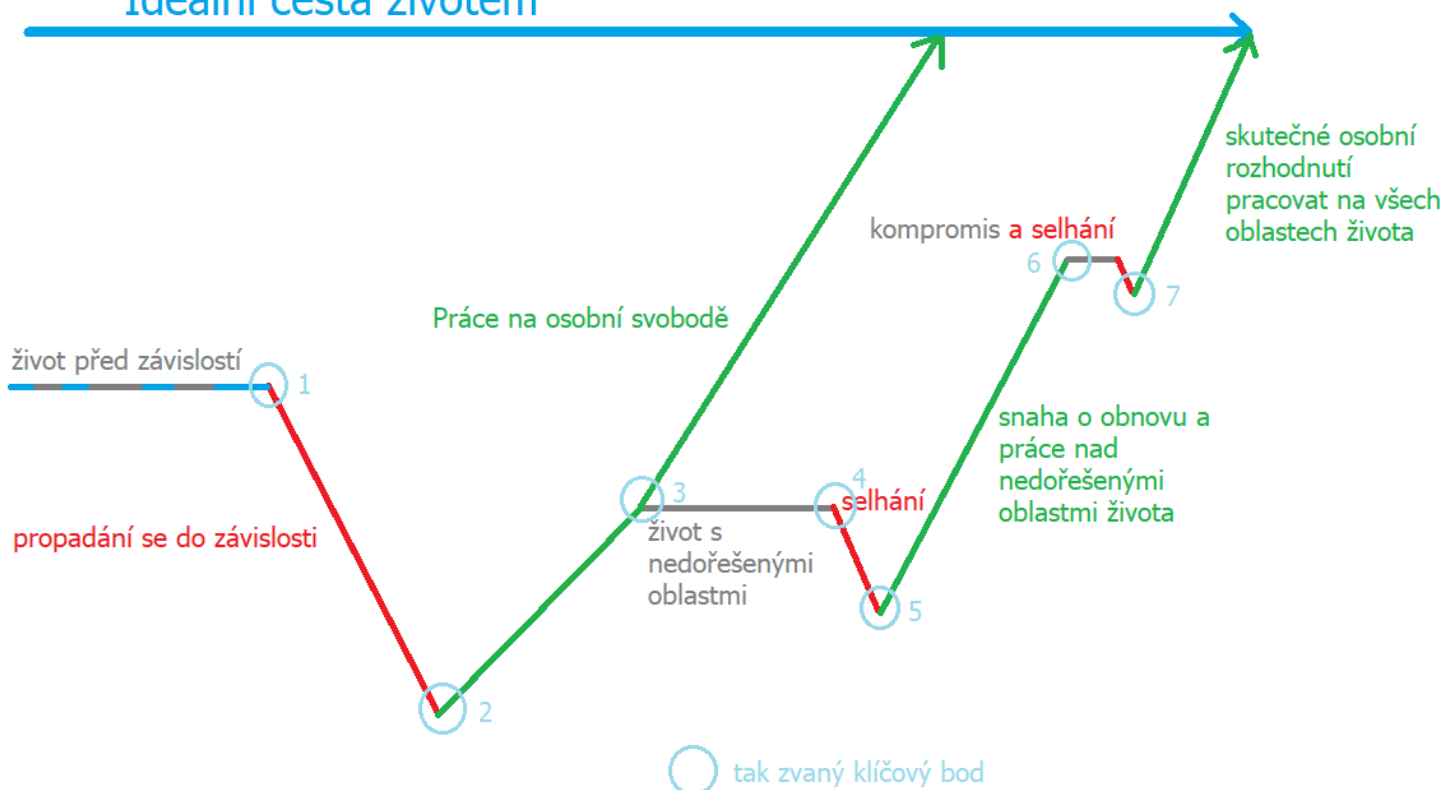
1. O které „všechny tyto věci, které nám budou přidány“, se jedná? Pokus se je vyjmenovat.

2. Které z těchto věcí nejvíce zaměstnávají tvoji mysl?

3. Jakým způsobem s těmito myšlenkami pracuješ?

4. Jakým způsobem můžeš usilovat o Boží království?

Ideální cesta životem

Ačkoli pravděpodobně existuje jakási ideální pomyslná cesta životem, ne vždy je tomu tak. Mnohokrát přinese život věci, které neočekáváme. Život tak spíše vypadá jako místo, kde neustále hledáme cestu, která by byla obhajitelná před Bohem a druhými a na které prožíváme pokoj, radost a naplnění. Samozřejmě ne všechny události v našem životě mohou vést k selhání a ne každé selhání vede k závislému jednání. Tento graf je však ukázkou, jak to vypadá v případě člověka chyceného do pasti závislosti. V jeho životě hrají roli takzvané klíčové body.

Zkuste se zamyslet, co znamenaly ve vašem životě a kde se případně momentálně nacházíte.

1. Vyznačte na úsečkách bod, kde se nacházíte, a vysvětlete proč.
2. Zkuste se vyjádřit ke každému klíčovému bodu (1-7), jak jej chápete, co konkrétně v životě znamená a pokud jste jím někdy prošli, co se v tomto bodě ve vašem životě odehrávalo.
3. Který z klíčových bodů považujete za nejdůležitější a proč?

Porozumění procesu změny

Pisatel listu Židům na konci páté kapitoly píše:

1. *„Po takové době už byste sami měli být učiteli, ale potřebujete, aby vám někdo znovu vysvětloval základní pravdy Božího slova. Jsou z vás kojenci - potřebujete mléko, a ne hutný pokrm. Kdokoli se živí mlékem, protože nepřivykl slovu spravedlnosti, je ještě nemluvně.“*

Pisatel vychází z toho, že jeho posluchači už slyšeli dost, aby byli schopni být příkladem druhým. Učitel byl v té době mnohem více než ten, kdo dokáže něco vysvětlit. Učitel byl někdo, kdo to, co věděl, také uměl uplatnit v praxi – žil to. Lidi, ke kterým se pisatel obrací, nazývá kojenci. Tedy těmi, kteří ještě neumí vstřebat hlubší informace, které by jim mohly ukázat, jak žít.

Proces učení vypadá vždy tak, že jdeme od základního k složitějšímu. Pokud si člověk neosvojí základy, pak nerozumí tomu, co může udělat v situacích pro něj těžkých, překvapivých, nových.

V těchto situacích znovu selhává – relapsuje, a to i přesto, že slyšel o Bohu. Dokonce k němu volá o pomoc, a i když slyšel, co je dobré a co špatné nebo co prakticky dělat pro osobní vysvobození ze závislosti, znova užije alkohol, drogu, nebo jiné návykové jednání. Jinými slovy – slyšet nestačí.

Co tedy vede k obnově a uzdravení?

2. *„Hutný pokrm je ale pro dospělé, to jest pro ty, kdo mají smysly zkušeností vycvičené k rozeznání dobrého a zlého.“*

Klíčem úspěchu v jakékoli oblasti života je schopnost rozeznat dobré od zlého, ne na základě našich minulých zkušeností, ale na základě prověřených pravd. Například:

- Rozpoznat dobré přátele od těch, kteří nám mohou být kamenem úrazu
- Umět dobře využívat prostředky, které mám, aby přinesly užitek a ne další dluhy a otroctví
- Vědět, jak využívat svůj čas k tomu, co přinese pokoj, spravedlnost a radost
- Všimnout si svých emocí a umět na ně adekvátně reagovat

Napiš a diskutuj o dalších 5 věcech, ve kterých potřebuješ rozpoznat dobré od zlého:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Zásadní pravda obsažená v textu mluví o tom, že **člověk, který něco umí, se to musel naučit**. Způsob, jakým se to učí, je tento:

1. Modlitba, rádce a odstup

V situacích, ve kterých si nevíme rady, máme často tendenci reagovat zbrkle. Buď se ji snažíme velmi rychle vyřešit silově a často používáme způsoby jako hněv, podrážděnost, křik, dokonce násilí, nebo naopak zaujmeme postoj mrtvého brouka a utíkáme od problému. Řešíme ho vyhýbáním se povinnosti, vmlouváním, zatajováním skutečností a pravdy, zlehčováním a odváděním pozornosti. V obou případech je důvodem potřeba zbavit se pocitu nemohoucnosti. Problémy tím ale **NEZMIZÍ!**

Proto je praktičtější před tím neutéct, ale hledat řešení a porozumění tomu, před čím stojíš.

- a) Najdi si čas na pravidelnou modlitbu.
Modlitba je víc než říkat Bohu, co prožíváš a co aktuálně potřebuješ. Modlitba je základní křesťanská dovednost, ve které máš příležitost slyšet od Boha, jak vidí tvůj život, tvou situaci i okolnosti, ve kterých se nacházíš. Naučit se slyšet Boha stojí čas, který si pro modlitbu vyhradíš. Je důležité, aby se stal pravidelnou součástí tvého dne.
- b) Je dobré na situaci a okolnosti, které představují emocionální zátěž nebo neřešitelný problém, nereagovat okamžitě a nechat si odstup. Selhání často přichází právě proto, že jednáme zbrkle bez rozmyslu a rady. Vedle času na modlitbu je stejně důležité, abys probral situaci, ve které stojíš nebo která je před tebou, se svým radcem, pastorem, nebo s někým, kdo je zralý ve víře a v jeho životě nejsou žádné zásadní poklesky.

Pokud ale nebudeš jednat podle rad, které jsi dostal, nečekej žádnou změnu!

Většina situací a problémů má řešení, které je trvalé a nevede k dalším problémům. Nejhorší je, když jednáme svéhlavě, nedbáme na rady a čekáme, že se věci změní. Pak, přestože chceme věci vyřešit, nakonec vedou k ještě větším potížím (princip sněhové koule). Abychom jednali zrale, potřebujeme se to naučit. Abychom se něco naučili, potřebujeme učitele. Proto modlitba, rádce a odstup.

Napiš situaci, kdy jsi stál před situací, která pro tebe představovala výzvu.

Napiš kde nebo u koho jsi hledal radu, jakou jsi dostal radu a jak jsi na ni reagoval.

2. Trénink, cvičení

Cokoli v životě děláme dostatečně dlouho, přináší zkušenost. Zkušenost je něco, o co se pak opíráme. Jednoduchý příklad: celý život jíme a díky tomu máme zkušenost. Víme, co nám chutná a co nikoli. Pokud se navíc zaměříme na to, aby jídlo v našem životě přinášelo něco dobrého, tedy ne pouze chutnalo či nechutnalo, ale především na zdraví, energii, pocit čerstvosti, ideální váhu v poměru tuku a svalové hmoty, musíme udělat víc než jen jíst. Jednak si musíme jako v předešlé kapitole najít rádce, který nám pomůže stanovit jídelníček, k tomu vázaný pohyb, a pak se těchto rad držet dlouhou dobu, abychom si vycvičili smysly – měli zkušenost s tím, co je dobré pro naše tělo a co ne. Bez dostatečně dlouhé doby, kdy takto jíme a pohybujeme se, nevidíme efekt. Ale pokud se nám podaří si vytvořit dobrý zvyk, pak pro nás bude snadné rozpoznat, které jídlo a kolik pohybu je zdravého pro naše tělo. A takhle je to v každé oblasti. Zjistit, co je dobré, spravedlivé a co se Bohu líbí, a pak to cvičit i tehdy, když se nám nechce.

Ve kterých oblastech mají ti, kteří procházejí nebo prošli léčbou, problémy si udržet disciplínu a dobré zvyky² a jsou ohroženi selháním?

1. **Osobní finance** (podškrtni ano nebo ne, co je pravda o tobě)
 - a. vytvářejí si pravidelně měsíční rozpočet Ano Ne
 - b. dělají rozpočet jen „na oko“ Ano Ne
 - c. přestanou si dělat měsíční rozpočet Ano Ne
 - d. přestanou jej striktně dodržovat Ano Ne
2. **Vykazatelnost**
 - a. přestanou se scházet s lidmi na skupinách v církvi Ano Ne
 - b. přestanou docházet na podpůrné skupiny nebo poradenství Ano Ne
 - c. mají tajemství před svým partnerem Ano Ne
 - d. přestanou vyhledávat radu a pomoc Ano Ne
3. **Udržení si klíčových osobních hodnot**
 - a. čas věnují především vydělávání peněz Ano Ne
 - b. čas věnují především zábavě nebo nečinnosti Ano Ne
 - c. přestanou dbát na své svědomí Ano Ne
 - d. přestanou aktivně řešit problémy z minula (dluhy, vztahy...) Ano Ne
 - e. začnou se scházet s lidmi, se kterými dříve „brali“ Ano Ne
 - f. hledají si partnerku bez ohledu na hodnoty, které přijali Ano Ne
4. **Vrátí se k režimu, který žili v minulosti**
 - a. přestanou si plánovat den a týden Ano Ne
 - b. začnou nepravidelně spát Ano Ne
 - c. svůj čas nevěnují něčemu bohulibému Ano Ne
 - d. začnou se přejídat nebo naopak nedostatečně jíst Ano Ne
 - e. přestanou se pravidelně modlit Ano Ne
 - f. přestanou pravidelně číst bibli Ano Ne
5. **chybí ti tady některé oblasti, ve kterých si nedokážeš udržet disciplínu?**
 - a.
 - b.
 - c.

² Nové návyky a postoje se často vytvářejí 90 dní. Potřebujeme vidět každou z těchto základních životních disciplín jako kroky v procesu uzdravení.

Proces změny je často bolestivý a frustrující

Můžeš se v nových způsobech myšlení a jednání cítit jako v cizím kabátě. Proč? Protože jsi takto nikdy předtím nežil. Je to nové území – mimo tvoji komfortní zónu. Cítíš se zmatený, frustrovaný, protože toto území neznáš. Je to děsivé.

Velmi často jen tím, že člověk přestane určité věci dělat, vznikne po nich prázdnota. Najednou má člověk čas, který neví, jak vyplnit, nudí se. Po vysazení drogy nebo alkoholu, ale i závislého jednání ztratí pocit euforie, někdo významu, někdo smyslu života, někdo naopak začne cítit psychickou nebo fyzickou bolest. Změna a uzdravení chtějí čas, také odvalu a především tvrdou práci!

Lépe se vám bude pracovat na změně, když k tomu budete mít nástroje. Jedním z dobrých nástrojů je plán. Plány začínají tím, že si vytvoříte okruh otázek, na které budete hledat odpovědi.

Odpověz:

Otázka: Napište si, kde budete za 5 let, pokud se nezměníte.

Tvoje odpověď:

Otázka: Uveďte 30 důvodů, proč se nikdy nechcete vrátit k tomu starému způsobu.

Tvoje odpověď:

Zkuste si takové otázky vytvořit nyní.

Otázka:

Tvoje odpověď:

Otázka:

Tvoje odpověď:

Otázka:

Tvoje odpověď:

Otázka:

Tvoje odpověď:

Pohled apoštola Pavla na proces změny a uzdravení

Koloským 3:1

Když jste byli vzkříšeni s Kristem, vztahujte se k nebeským výšinám, kde Kristus sedí po Boží pravici. Myslete na nebeské věci, ne na pozemské, vždyť jste zemřeli a váš život je s Kristem ukryt v Bohu. Až se ukáže Kristus, váš život, tehdy se s ním ve slávě ukážete i vy. **Umrťvete** proto své pozemské sklony - smilstvo, nečistotu, vášeň, zlé choutky a hlavně chamtivost (což je modlářství), neboť kvůli takovým věcem přichází na neposlušné lidi Boží hněv. I vy jste se tak dříve chovali; kdysi jste takto žili. **Ted' ale to všechno** - zuřivost, hněv, zášť, urážky i sprosté řeči - **odstraňte ze svých úst**. Nelžete jedni druhým, když jste již odložili své staré já s jeho skutky a oblékli se do nového člověka, který se poznáním obnovuje k obrazu svého Stvořitele. Zde už není žádný Řek a Žid, obřezaný a neobřezaný, barbar a divoch, otrok a svobodný. Všechno a ve všech je Kristus! **Proto se jako Boží vyvolení, svatí a milovaní oblečte** niterným soucitem, laskavostí, pokorou, mírností a trpělivostí. Budte mezi sebou snášenliví, a má-li někdo k někomu výhrady, odpouštějte si navzájem. Tak jako Pán odpustil vám, **odpouštějte** i vy. **Nadto vždy budte oblečeni láskou, která je poutem dokonalosti**. Ve vašich srdcích ať **vládne Kristův pokoj** - právě k němu jste byli povoláni v jednom těle. **Budte vděční**. Slovo Kristovo ať ve vás přebývá v hojnosti. Navzájem se ve vší moudrosti vyučujte a napomínejte. S vděčností v srdci zpívejte Bohu žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně. **Cokoli děláte**, ať už ve slovech či skutcích, **všechno to činite ve jménu Pána Ježíše a děkujte skrze něj Bohu Otcí**.

Vypiš si zde vše, co na základě těchto Pavlových slov prakticky uděláš.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.

4. Přejít zpět do společnosti – zdravý život se stává normou

Pokud jsi v programu TC nebo jiném léčebném programu, je důležité, aby sis už v tuto dobu vytvořil vztahy mimo program, ve kterých budeš vykazatelný. Je dobré mít smlouvu a plán, kde jsou popsány detaily tohoto vztahu vykazatelnosti. Tedy v kterých oblastech a komu budeš vykazatelný. Pokud již nejsi v léčebném programu, udělej to samé:

Co by měla zahrnovat smlouva vykazatelnosti? (pokus se ji vyplnit)

Vykazatelný budu: _____, se kterým se budu setkávat pravidelně _____

Moje domovská církev, kterou budu pravidelně navštěvovat, bude: _____

Budu navštěvovat tuto podpůrnou skupinu v _____ pravidelně _____

Mám plán začít studovat _____

Moje zaměstnání bude _____

V osobním volnu se chci věnovat především _____

Chci být vykazatelný především v:

V případě pokušení a jiných problémů udělám:

Chci udržovat dobré vztahy s _____

Opakování: Jak poznáš, že jsi na cestě ke svobodě a uzdravení ze závislosti.

Pokud to shrneme:

1. Uzdravení znamená **zjistit, co je pravda** o mně a světě mimo mne
2. Uzdravení znamená aktivní **řešení problémů minulosti**
3. Uzdravení znamená **znovuvybudování zdravých osobních návyků**, postojů, vztahů v rodině a mimo ni

Poznáš to podle těchto indicií:

Nemáš žádná současná tajemství, aktivně řešíš problémy, vnímáš své obavy a pocity a neutíkáš od nich, dodrжуješ závazky ke schůzkám, vůči církvi, lidem, osobním cílům a sobě. Jsi otevřený, upřímný, nemáš problém držet oční kontakt, oslovovat druhé bez výčitek svědomí, rozvíjíš vztah s Bohem a druhými. Jsi zodpovědný.

Kapitola 5

Zralá cesta životem

Dokonalý život někdo popisuje jako život bez problémů. Takhle se ale jen stěží dá na náš život dívat. Život je spíše cesta, příběh, který se teprve píše, a někdy i přítomnost bolesti, nemoci, potíží může být pro nás v konečném důsledku důležitá a prospěšná. Příběh našeho života, pokud má mít charakteristiky radosti, pokoje, naplnění a usmíření se sebou a druhými, je spíše cesta k úplné zodpovědné svobodě, k plnosti našeho potenciálu, ke smyslu života, k naplnění v dobrých vztazích, k životu, kde jsme spokojeni s tím, co žijeme, k službě druhým... **Skutečný život je víc než jen uspokojování svých potřeb a své touhy.**

Cesta ke zralosti má 3 charakteristiky

1. Cesta ke zralosti začíná vírou a nadějí

Naděje na něco dobrého vychází z víry v někoho nebo v něco. Víra je podstatou i důvodem pro naději na změnu. Bez víry v to, co ještě není vidět, toho nelze ani dosáhnout. Kdybychom nevěřili, že věci můžou v budoucnosti vypadat jinak, nikdy bychom se na cestu změny nevydali. Víra není sebeklam, jak ji někteří lidé interpretují. Může být maximálně falešná, to znamená, že jsme se nechali někým napálit. Je to právě víra, která nás vede k činu, a proto je velmi důležité vědět, komu a čemu jsme uvěřili. **Víra se nebojí toho, že bude prověřená.** Naopak bez víry si musí člověk zakrývat oči a tvářit se, že problém neexistuje.

Víra vždy stojí na pravdě: Ježíš v evangeliu Jana říká: „*Poznáš pravdu a pravda tě osvobodí.*”

1. Pravdu o Bohu
2. Pravdu o světě kolem
3. Pravdu o sobě samém

Možné otázky k diskusi:

Proč věříš, že má smysl na sobě pracovat?

Jak poznáš, že tvá víra nebo naděje je falešná?

Jak poznáš, komu důvěřovat a komu ne?

Co je to slepá víra a jak se ve tvém životě může projevit?

Přečti si 11. kapitolu Židům, kde různí lidé dosáhli díky víře úspěchu.

2. Cesta ke zralosti vede skrze problémy

Problém může znamenat nejistotu, trápení, zklamání, fyzickou nebo psychickou námahu a nikdy nevíme, jak věci dopadnou. Pokud se navíc problémy vynoří zčistajasna a ohrožují náš způsob života, naše sny, naše finance, náš majetek, naše rodiny, přátele, pak jejich intenzitu prožíváme velmi osobně a silně. Často v první fázi hledáme viníky a prožíváme návaly hněvu. V druhé fázi přichází strach. Strach nás paralyzuje úzkostí a touhou utéct, nechat to na jiných. *Zbavit se hněvu a strachu znamená dát příležitost k vyřešení problému nebo přijetí reality bez toho, abychom museli rezignovat na život.* Nejlépe to je možné ukázat na příkladu člověka, který se z ničeho nic ocitne na vozíku. Může celý život prožít v hněvu a strachu, nebo najít jinou kvalitu života, ve které bude vděčný, spokojený, radostný a obohacující. Vše záleží na tom, jak se ke svým problémům postaví. Protože postavit se čelem svým dluhům, zbavit se strachu, vede k tomu, že můžeme dluhy vyřešit a být v této oblasti svobodní.

Ježíš svým učedníkům řekl: „Tyto věci jsem k vám promluvil, abyste měli pokoj ve mně - ve světě máte strach, ale **budte dobré mysli**, já jsem svět přemohl.“ Ježíš to říká svým učedníkům především z důvodu, aby je zbavil strachu.

1. Problémy jsou přirozenou součástí života
2. Problémy jsou také příležitostmi ke změně
3. Většina problémů má řešení
4. Na problémy tady nejsi sám

Možné otázky k diskusi:

Co v budoucnosti v tobě vyvolává pocity strachu a nejistoty?

Jak ses v minulosti stavěl vůči svým problémům?

Které problémy jsou pro tebe nejtěžší zvládnout?

Co ti pomáhá nebo by mohlo pomoci se zbavit strachu?

Strach z lidí člověka nakonec ochromí, kdo doufá v Hospodina, však žije v bezpečí. Přísloví 29:25

V lásce není žádný strach. Láska, jež došla naplnění, zahání strach pryč, neboť strach přináší muka. Kdo se však bojí, nedošel v lásce k naplnění. 1. Janova 4:18

Mějte z toho jen radost, bratři moji, kdykoli upadáte do různých zkoušek. Víte přece, že zkoušení vaší víry přináší vytrvalost. Nechte však vytrvalost dozrát, abyste byli dokonalí a úplní a nic vám nescházelo. Schází-li někomu z vás moudrost, ať žádá Boha, a ten mu ji dá - je přece štědrý ke všem a bez výhrad! Jakub 1:2-5

3. Cesta ke zralosti vede skrze vztahy

Dvě největší přikázání v bibli se týkají vztahů. Vztahů s Bohem a vztahů s lidmi. Ústřední slovo v těchto přikázáních je MILUJ. Láska je aktivní přístup k druhému, vůči kterému projevujeme náklonnost, dobro a se kterým neseme společně různá břemena, která by jinak pro nás samotné byla příliš těžká. Boha máme milovat celým srdcem, myslí a silou a své bližní jako sebe sama.

Ježíš nás povzbuzuje, abychom se vůči druhým chovali tak, jak chceme, aby se oni chovali vůči nám.

Zralost se projevuje schopností milovat druhé. Vztahy vybudované na základě našich schopností druhé ohromit tím, co umíme nebo jak vypadáme, na základě předem vykalkulovaných dobrých skutků, abych se zalíbil, tím, že všemu rozumím a umím poradit, nejsou zralé, ale je v nich závislost na okolnostech a prázdnota. Naproti tomu zralá láska je schopná milovat i navzdory okolnostem.

Kdybych mluvil v jazycích lidí i andělů, bez lásky je to jen dunění zvonu, řinčení činelů. Kdybych uměl prorokovat, rozuměl všem tajemstvím, měl všechno poznání a víru, že bych i hory přenášel, bez lásky nejsem nic. Kdybych rozdal vše, co mám, kdybych dal i vlastní tělo, abych se proslavil, bez lásky je mi to k ničemu. Láska je **trpělivá**, je **laskavá**, láska **nezávidí**, láska se **nevychloubá** ani **nepovyšuje**; **není hrubá**, **nehledá svůj prospěch**, **není vznětlivá**, **nepočítá křivdy**, **není škodolibá**, **ale raduje se z pravdy**; **všechno snáší**, **všemu věří**, **vždycky doufá**, **všechno vydrží**. Láska nikdy neskončí.

1. Kor. 13

Přikázání lásky nám také připomíná, že se nemáme vyhýbat vztahům, ale naopak je budovat. Tak jako na budování vztahů lásky musíme být pozorní na špatnou společnost, která kazí dobré mravy. **V každém případě díky dobrým vztahům můžeme růst ke zralosti**, protože nám pomáhají vidět sami sebe zdravě, jsou zde, když potřebujeme poradit nebo pomoci a v neposlední řadě nám poskytují emocionální útočiště.

Možné otázky k diskusi:

Co nejčastěji rozbíjelo tvé vztahy s druhými?

Kterou z těchto charakteristik lásky je pro tebe těžké projevovat a proč?

Jak ti může pomoci ke zralosti to, že budeš druhým projevovat lásku?

Jak ti může s tvými problémy pomoci Bůh?

Kapitola 6

Další pohled na zdravý životní styl - kroky ke zralosti

Podívejme se blíže na to, jaké jsou kroky ke zralosti zdravého člověka. U každého kroku ke zralosti uvidíte, co musí člověk zvládnout, aby v dané etapě života dosáhl zralosti. V každé životní etapě musí tomuto člověku pomáhat i ostatní členové rodiny a blízcí. Pokud rodina nebo blízcí neposkytují správný druh podpory, pak bude pro dítě mnohem těžší dosáhnout zralosti. Nevládnutí podpory v růstu vytváří problémy, které mohou v dospělosti vést k problémům s chováním nebo závislostí.

Etapy života³

1. Kojenec do 3 let
2. Dítě 4 - 12 let
3. Dospělý 13 let - do narození 1. dítěte
4. Rodič od narození 1. dítěte až do dospělosti nejmladšího dítěte
5. Stařešina počínaje okamžikem, kdy se nejmladší dítě stane dospělým

³ Tyto životní etapy jsou převzaty z knihy: Životní model: Život podle srdce, které ti dal Ježíš: James Friesen, E. James Wilder, Anne M. Bierling, Rick Koepcke a Maribeth Poole.

Ukazatele zralosti jednotlivých životních etap

KOJENEC⁴: Narození až 3 roky

Sem jsou zařazeni novorozenci a batolata až do věku, kdy jsou schopni účinně vyjádřit své potřeby.

Primární úkol, který je třeba splnit v této etapě: naučit se přijímat

Primární výsledný problém v dospělém životě, pokud tento úkol není splněn: slabé nebo bouřlivé vztahy.

CO SE MUSÍM NAUČIT	ÚKOLY PRO RODINU A BLÍZKÉ	KDYŽ SE TO NEPOVEDE
1. Žije v radosti. Rozšiřuje schopnost radosti, učí se, že radost je normální stav člověka, a buduje sílu radosti.	Rodiče se radují z nádherné a jedinečné existence dítěte.	Slabá identita; ve vztazích s ostatními převládá strach a chlad.
2. Učí se důvěřovat.	Rodiče si s kojencem vytvářejí silné, láskyplné pouto - pouto bezpodmínečné lásky.	Má potíže s navazováním vazeb - což často vede k manipulativní, sebestředné, izolované nebo nespokojené osobnosti.
3. Učí se přijímat.	Poskytuje péči, která odpovídá potřebám kojence, aniž by o to kojenec žádal.	Je uzavřený, odtažitý, sebe stimulující a nereagující. Má neschopnost regulovat emoce.
4. Začíná organizovat sebe sama do osobnosti prostřednictvím vztahů.	Objevuje skutečné charakteristiky jedinečné identity kojence, a to prostřednictvím pozornosti věnované chování a povaze dítěte.	Má nekontrolovatelné emoční výbuchy, nadměrné obavy a deprese.
5. Učí se, jak se z každé nepříjemné emoce vrátit k radosti.	Poskytuje dostatečné bezpečí a společnost během obtíží, aby se kojenec mohl vrátit k radosti z jakýchkoli jiných emocí.	Vyhýbá se určitým emocím, uniká před nimi nebo v nich uvízne.

⁴ Copyright by Shephard's House, Inc. 2000. Do not reproduce without permission. (818-780-2043) Shephard's House, 7136 Haskell Ave. Suite 210, Van Nuys, CA 91406

Osobní sebehodnocení

1. Projděte si každý z 5 osobních úkolů ve sloupci 1 a zhodnoťte se. Jakou míru zralosti jste dosáhli v jednotlivých oblastech zralosti?
2. Jak se to projevovalo ve vašem dětství?
3. Podívejte se na úkoly pro rodinu a blízké ve sloupci 2. Ohodnoťte svou rodinu na stupnici 0-10, kde 0 znamená žádnou podporu a 10 znamená vynikající podporu, kterou vám rodiče a další blízcí poskytovali v dětství.
4. Podívejte se na problémy uvedené ve sloupci 3. Se kterými z těchto problémů dnes bojujete?
5. Který ze všech problémů uvedených ve sloupci 3 je dnes vaším největším problémem?
6. Když se podíváte na míru zralosti v různých oblastech - sloupec 1, vidíte souvislost mezi svým problémem, který ve svém životě nezvládáte, a mírou zralosti naplněné potřeby? Jaké kroky můžete podniknout, abyste danou kvalitu zralosti ve svém životě zvládli již dnes? Nezapomeňte, že vaši blízcí mají klíčovou roli v tom, aby vám pomohli tento úkol zvládnout - sloupec 2.

DÍTĚ: Věk od 4 do 12 let

Věk 12 let je nejzazší věk, kdy lze tuto fázi ukončit.

Primární úkol, který je třeba v této fázi splnit: péče o sebe sama

Primární výsledný problém v dospělém životě, pokud tento úkol není splněn: Nepřebírání odpovědnosti za sebe sama.

CO SE MUSÍM NAUČIT	ÚKOLY PRO RODINU A BLÍZKÉ	KDYŽ SE TO NEPOVEDE
1. Ptá se na to, co potřebuje - může říct, co si myslí a cítí.	Učí a umožňuje dítěti vhodně vyjádřit své potřeby.	Prožívá neustálou frustraci a zklamání, protože jeho potřeby nejsou naplněny; často je pasivně agresivní.
2. Učí se, co přináší osobní uspokojení.	Pomáhá dítěti vyhodnotit důsledky vlastního chování a určit, co ho uspokojuje.	Je posedlý nebo závislý na jídle, drogách, sexu, penězích nebo moci a zoufale se snaží najít uspokojení.
3. Rozvíjí dostatečnou vytrvalost, aby dělal těžké věci.	Vyzývá a povzbuzuje dítě, aby dělalo obtížné úkoly, na které se dítě necítí.	Prožívá neúspěch, zůstává zaseknutý a nespolehlivý, je pohlcen pohodlností a životem ve fantazii.
4. Rozvíjí osobní zdroje a nadání.	Poskytuje příležitosti k rozvíjení jedinečných talentů a zájmů dítěte.	Naplňuje život neproduktivními činnostmi navzdory schopnostem daným Bohem.
5. Poznává sám sebe a přebírá zodpovědnost za to, aby se stal srozumitelným pro ostatní.	Vede k objevování jedinečných vlastností srdce dítěte.	Nerozvíjí pravou identitu, přizpůsobuje se vnějším vlivům, které identitu deformují.
6. Chápe, jak zapadá do historie i do celkového obrazu toho, o čem je život.	Vzdělává dítě o historii rodiny i o historii Boží rodiny.	Cítí se odpojen od historie a nedokáže se ochránit před lží nebo dysfunkcemi v rodině, které se předávají dál.

Osobní sebehodnocení

1. Projděte si každý z 5 osobních úkolů ve sloupci 1 a zhodnoťte se. Jakou míru zralosti jste dosáhli v jednotlivých oblastech zralosti?
2. Jak se to projevovalo ve vašem dětství?
3. Podívejte se na úkoly pro rodinu a blízké ve sloupci 2. Ohodnoťte svou rodinu na stupnici 0-10, kde 0 znamená žádnou podporu a 10 znamená vynikající podporu, kterou vám rodiče a další blízcí poskytovali v dětství.
4. Podívejte se na problémy uvedené ve sloupci 3. Se kterými z těchto problémů dnes bojujete?
5. Který ze všech problémů uvedených ve sloupci 3 je dnes vaším největším problémem?
6. Když se podíváte na míru zralosti v různých oblastech - sloupec 1, vidíte souvislost mezi svým problémem, který ve svém životě nezvládáte, a mírou zralosti naplněné potřeby? Jaké kroky můžete podniknout, abyste danou kvalitu zralosti ve svém životě zvládli již dnes? Nezapomeňte, že vaši blízcí mají klíčovou roli v tom, aby vám pomohli tento úkol zvládnout - sloupec 2.

DOSPĚLÝ: Věk 13 let až do narození prvního dítěte

Věk 13 let je zhruba nejranějším věkem, kdy lze plnit úkoly na úrovni dospělého člověka.

Primární úkol, který je třeba v této fázi splnit: péče o dvě osoby současně.

Primární výsledný problém při nesplnění tohoto úkolu: chybí schopnost být ve vzájemně uspokojivých vztazích.

CO SE MUSÍM NAUČIT	ÚKOLY PRO RODINU A BLÍZKÉ	KDYŽ SE TO NEPOVEDE
1. Pečuje o sebe i o druhé současně ve vzájemně uspokojivých vztazích.	Poskytuje možnost účastnit se života skupiny.	Je sebestředný, zanechává ostatní lidi nespokojené a frustrované.
2. Zůstává stabilní v obtížných situacích a umí sobě i druhým vrátit radost.	Potvrzuje, že mladý dospělý zvládne těžké chvíle.	Podléhá tlaku vrstevníků a účastní se negativních a destruktivních skupinových aktivit.
3. Navazuje vazby s vrstevníky; rozvíjí skupinovou identitu.	Poskytuje pozitivní prostředí a aktivity, kde se mohou vrstevníci sblížit.	Je samotář, se sklonem k izolaci; projevuje nadměrnou důležitost pro sebe.
4. Přijímá odpovědnost za to, jak osobní jednání ovlivňuje ostatní, včetně ochrany druhých před sebou samým.	Učí mladé dospělé, že jejich chování má dopad na ostatní a ovlivňuje historii.	Je panovačný, škodlivý, obviňuje a nechrání druhé.
5. Přispívá ke komunitě; vyjadřuje, kdo jsme v rámci příslušnosti ke komunitě.	Poskytuje příležitost zapojit se do důležitých úkolů komunity.	Nestává se životadárným přínosem pro komunitu, je zahleděný do sebe a využívá druhé - vyčerpává společnost.
6. Vyjadřuje charakteristiky svého srdce prohlubujícím se osobním stylem.	Drží mladého člověka v zodpovědnosti a zároveň přijímá a potvrzuje aspekty jeho pravého já.	Je nucen "hrát role", aby se světu osvědčil, dosáhl výsledků a našel uznání..

Osobní sebehodnocení

1. Projděte si každý z 5 osobních úkolů ve sloupci 1 a zhodnoťte se. Jakou míru zralosti jste dosáhli v jednotlivých oblastech zralosti?
2. Jak se to projevovalo ve vašem dětství?
3. Podívejte se na úkoly pro rodinu a blízké ve sloupci 2. Ohodnoťte svou rodinu na stupnici 0-10, kde 0 znamená žádnou podporu a 10 znamená vynikající podporu, kterou vám rodiče a další blízcí poskytovali v dětství.
4. Podívejte se na problémy uvedené ve sloupci 3. Se kterými z těchto problémů dnes bojujete?
5. Který ze všech problémů uvedených ve sloupci 3 je dnes vaším největším problémem?
6. Když se podíváte na míru zralosti v různých oblastech - sloupec 1, vidíte souvislost mezi svým problémem, který ve svém životě nezvládáte, a mírou zralosti naplněné potřeby? Jaké kroky můžete podniknout, abyste danou kvalitu zralosti ve svém životě zvládli již dnes? Nezapomeňte, že vaši blízcí mají klíčovou roli v tom, aby vám pomohli tento úkol zvládnout - sloupec 2.

RODIČ: Narození prvního dítěte až do dospělosti nejmladšího dítěte

Primární úkol, který je třeba v této fázi splnit: obětavě pečovat o děti.

Primární výsledný problém při nesplnění tohoto úkolu: vzdálené nebo konfliktní rodinné vztahy.

CO SE MUSÍM NAUČIT	ÚKOLY PRO RODINU A BLÍZKÉ	KDYŽ SE TO NEPOVEDE
1. Chrání, slouží a těší se z rodiny.	Společenství dává oběma rodičům možnost obětavě přispívat na rodinu.	Rodinní příslušníci jsou (1) ohroženi, (2) jsou deprivováni a (3) cítí se bezcenní nebo nedůležití.
2. Věnuje se péči o děti, aniž by očekával, že se o něj děti na oplátku postarají.	Společenství podporuje obětavé rodičovství.	Děti se musí starat o rodiče, což je nemožné a často to vede (1) ke zneužívání dětí a/nebo (2) k "rodičovství" dětí - což ve skutečnosti blokuje jejich dospělost, místo aby ji usnadňovalo.
3. Umožňuje a poskytuje duchovní rodiče a sourozence svým dětem.	Společenství podporuje vztahy mezi dětmi a členy širší duchovní rodiny.	Děti jsou zranitelné vůči tlaku vrstevníků, sektám, jakémukoli neštěstí a mají menší šanci uspět v životních cílech. Rodiče jsou bez podpory širší rodiny přetíženi.
4. Učí se, jak děti provést těžkými chvílemi a vrátit jim radost z jiných emocí..	Společenství podporuje rodiče tím, že jim poskytuje povzbuzení, vedení, přestávky a příležitosti k načerpání nových sil.	Vznikají beznadějně, depresivní, rozpadající se rodinné jednotky.

Osobní sebehodnocení

1. Projděte si každý z 5 osobních úkolů ve sloupci 1 a zhodnoťte se. Jakou míru zralosti jste dosáhli v jednotlivých oblastech zralosti?
2. Jak se to projevovalo ve vašem dětství?
3. Podívejte se na úkoly pro rodinu a blízké ve sloupci 2. Ohodnoťte svou rodinu na stupnici 0-10, kde 0 znamená žádnou podporu a 10 znamená vynikající podporu, kterou vám rodiče a další blízcí poskytovali v dětství.
4. Podívejte se na problémy uvedené ve sloupci 3. Se kterými z těchto problémů dnes bojujete?
5. Který ze všech problémů uvedených ve sloupci 3 je dnes vaším největším problémem?
6. Když se podíváte na míru zralosti v různých oblastech - sloupec 1, vidíte souvislost mezi svým problémem, který ve svém životě nezvládáte, a mírou zralosti naplněné potřeby? Jaké kroky můžete podniknout, abyste danou kvalitu zralosti ve svém životě zvládli již dnes? Nezapomeňte, že vaši blízcí mají klíčovou roli v tom, aby vám pomohli tento úkol zvládnout - sloupec 2.

STARŠINA: Začíná, když se nejmladší dítě stane dospělým

Primární úkol, který je třeba v této fázi splnit: obětavě se starat o komunitu.

Primární výsledný problém při nesplnění tohoto úkolu: celková vyspělost společnosti klesá.

CO SE MUSÍM NAUČIT	ÚKOLY PRO RODINU A BLÍZKÉ	KDYŽ SE TO NEPOVEDE
1. Vytváří přesnou identitu komunity a jedná jako já uprostřed obtíží.	Komunita uznává starší lidi v komunitě.	Dochází k nesmyslnosti, nepořádku, ztrátě orientace a rozpadu všech společenských struktur od vlády po rodinu.
2. Oceňuje každého člena komunity a těší se z pravého já v každém jednotlivci.	Komunita poskytuje starším lidem příležitosti, aby se zapojili do všech ostatních fází zralosti.	Životodárné interakce se zmenšují, stejně jako životodárná vzájemná závislost, což brzdí růst společnosti. Křehcí, ohrožení lidé se nedokážou uzdravit ani přežít.
3. Pečuje o potřeby a zralost komunity	Společensví vytváří strukturu, která pomáhá starším vykonávat jejich práci a která umožňuje lidem ve všech stádiích zralosti správně komunikovat s lidmi v ostatních stádiích a naslouchat moudrosti zralosti.	Když starší nevedou, vedou je nekvalifikovaní lidé, což vede k nezralým interakcím na všech úrovních komunity.
4. Dává život těm, kdo nemají rodinu, prostřednictvím duchovní adopce.	Klade velký důraz na to, aby bylo duchovní rodinou pro ty, kteří žádnou rodinu nemají.	Když se o lidi bez rodiny individuálně nikdo nestará, roste chudoba, násilí, krize, kriminalita a duševní poruchy.

Osobní sebehodnocení

1. Projděte si každý z 5 osobních úkolů ve sloupci 1 a zhodnoťte se. Jakou míru zralosti jste dosáhli v jednotlivých oblastech zralosti?
2. Jak se to projevovalo ve vašem dětství?
3. Podívejte se na úkoly pro rodinu a blízké ve sloupci 2. Ohodnoťte svou rodinu na stupnici 0-10, kde 0 znamená žádnou podporu a 10 znamená vynikající podporu, kterou vám rodiče a další blízcí poskytovali v dětství.
4. Podívejte se na problémy uvedené ve sloupci 3. Se kterými z těchto problémů dnes bojujete?
5. Který ze všech problémů uvedených ve sloupci 3 je dnes vaším největším problémem?
6. Když se podíváte na míru zralosti v různých oblastech - sloupec 1, vidíte souvislost mezi svým problémem, který ve svém životě nezvládáte, a mírou zralosti naplněné potřeby? Jaké kroky můžete podniknout, abyste danou kvalitu zralosti ve svém životě zvládli již dnes? Nezapomeňte, že vaši blízcí mají klíčovou roli v tom, aby vám pomohli tento úkol zvládnout - sloupec 2.

Další poznámky k modelu životních rolí a etap

Při pohledu na všechny sloupce každé fáze:

Nejprve se podívej na sloupce jedna a dva.

Když se podíváš na to, co se máš naučit a jakou podporu potřebuješ, podívej se, jak souvisí se závislostí.

Pokud se to člověk v dětském věku nezvládne naučit, nezíská to, objeví se v jeho životě problémy. Tyto problémy se přenesou do dospívání a dospělosti a do konce života.

Dobrou zprávou je, že zralost a naplnění toho, co jsme nezískali v některé z životních fází, můžeme získat v jakémkoli věku života.

Když nedochází ke zdravému životu, přicházejí do vašeho života potíže. Většinu z důsledků nezvládnuté životní etapy můžeš najít a osobně posoudit ve sloupci 3 každé etapy.

Škody v našich životech vznikají, když žijete s falešnými přesvědčeními a fungují u vás nezdravé vztahy.

Ty nás vedou na cestu k závislostem a problémům ovlivňujícím život.

Pokud nehledáme řešení a nebudujeme podpůrné vztahy, problémy rostou jako sněhová koule, která se řítí z kopce dolů - při svém pohybu nabývá na velikosti a síle se schopností vše zničit.

Závislý člověk se často cítí nejlépe, když se stýká s lidmi sdílejícími stejné hodnoty, názory a zkušenosti. To jen prohlubuje problémy ve třetím sloupci.

Příloha 1.

Seznam podstatných věcí, které ti pomohou uspět

1. Navštěvuj pravidelně církev, podpůrnou skupinu a využij příležitost se vzdělávat
2. Nezapomínej na denní osobní disciplínu v čtení Bible a osobní modlitbě
3. Plánuj si život s věřícím partnerem a přáteli
4. Buď vykazatelný konkrétnímu člověku
Vytvoř si spolu s ním písemnou smlouvu, která upřesní konkrétní věci, ve kterých budeš vykazatelný a jak. (viz strana 30)
5. Zapoj se do dobrovolnictví
6. Měj pohotovostní plán sestavený s tím, komu ses zavázal být vykazatelný, abys mohl reagovat na pokušení
Vytvoř a napiš konkrétní kroky, kde popíšeš, jak budeš prakticky reagovat ve chvílích pokušení nebo stresových situacích. (viz strana 30)
7. Měj vizi, sen a povolání pro svůj život a pracuj na jejich dosažení
8. Nauč se, jak se vrátit k radosti v každodenním životě, měj prostor pro záliby
9. Vyjadřuj vděčnost, kde to jen jde
10. Plánuj si své dny
11. Neopomíjej zdravou životosprávu a cvičení
12. Nebuď hloupý a žádej o radu a pomoc
13. Vyhýbej se lidem a místům, která by v tobě vyvolávala vzpomínky a touhu se napít nebo užít drogu
14. Nezapomeň odpočívat
15. **Víš, že nemůžeš s alkoholem, drogou ani jiným návykovým jednáním koketovat. Nedělej v tom kompromisy, které velmi rychle přecházejí v relaps a závislost!**
16. **V případě selhání, okamžitě reaguj a kontaktuj člověka, kterému jsi vykazatelný. Řiď se radami pro selhání (příloha 2.)**

Příloha 2.

Nástroj pro hodnocení relapsu:

Pokud jste nedávno relapsovali a chcete se vrátit na správnou cestu, můžete udělat několik věcí.

1. Pokud je to možné, okamžitě přestaňte s čímkoli, k čemu jste recidivovali. Pokud to sami nezvládnete, požádejte někoho blízkého o pomoc. Někdy je nutné jít na nějaký čas z dohledu alkoholu nebo drogy. Prostě nemít možnost se k tomu lehce dostat.
2. Navažte vztah s osobou, která vás bude držet v zodpovědnosti a v případě potřeby vás bude denně kontrolovat.
3. Zhodnoťte, které oblasti vašeho života přispěly k relapsu. Na další straně je jeden nástroj, který můžete použít.
4. Začněte podnikat konkrétní kroky k zotavení, abyste řešili oblasti, které přispěly k vašemu relapsu. Tyto kroky zotavení neslouží pouze k tomu, abyste se zbavili problémů ve svém životě, ale také k rozvoji dovedností zdravého životního stylu.
5. Zapojte se do podpůrné skupiny.

Nástroj pro hodnocení relapsu: Pokud jste nedávno recidivovali

Níže je uvedeno 37 příznaků relapsu. Zakroužkujte prosím číslo jakéhokoli příznaku, který ve svém životě pozorujete, a to jak právě teď, tak v týdnech (nebo měsících) předcházejících relapsu.

Jedním ze způsobů, jak dále pracovat s tímto seznamem, je projít si hodnotící nástroj poté, co jste ho vyplnili, a vybrat si 3 hlavní problémy, které chcete ve svých krocích k zotavení řešit. Důležité je nesnažit se řešit všechny příznaky najednou, ale začít je řešit jeden po druhém.

Příznaky relapsu*

1. Obavy o pohodu
2. Popírání
3. Slibování střízlivosti
4. Nutkavé pokusy vnutit střízlivost ostatním
5. Obranářství
6. Kompulzivní chování
7. Impulzivní chování
8. Sklony k osamělosti
9. Tunelové vidění
10. Menší deprese
11. Ztráta konstruktivního plánování
12. Plány začínají selhávat
13. Nečinné snění a zbožná přání
14. Pocit, že nic nelze vyřešit
15. Nezralé přání být šťastný
16. Období zmatku
17. Podrážděnost s přáteli
18. Snadno se rozčílí
19. Nepravidelné stravovací návyky
20. Nedůtklivost
21. Nepravidelné spánkové návyky
22. Postupná ztráta denní struktury
23. Období hluboké deprese
24. Nepravidelná účast na léčebných setkáních (nebo v kostele)
25. Rozvoj postoje "je mi to jedno"
26. Otevřené odmítání pomoci
27. Nespokojenost se životem
28. Pocity bezmoci a bezradnosti
29. Sebelítost
30. Myšlenky na společenské pití**
31. Vědomé lhaní
32. Úplná ztráta sebedůvěry
33. Bezdůvodná zášť
34. Přerušování veškeré léčby
35. Ohromující osamělost, frustrace, hněv a napětí
36. Začátek kontrolovaného pití**
37. Ztráta kontroly

Přidejte další příznaky, které jste v životě pozorovali a které nejsou uvedeny v tomto seznamu.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

Jedná se o předvídatelné příznaky nebo varovné signály, které předcházejí návratu k alkoholu (nebo jiným závislostem).

Příloha 3.

Varovné signály zvyšující riziko relapsu:

1. Jsem často podrážděná/ný ze své rodiny a přátel.
2. Izoluji se od svého partnera/partnerky, kolegů, rodiny nebo přátel.
3. Cítím se zavalený/á pocity osamění, frustrace, hněvu a smutku.
4. Snadno se naštvu, vytočí mě každá drobnost.
5. Ztrácím zájem o to, co mě dřív bavilo.
6. Často se trápím tím, co se stalo v minulosti, a mám obavy z budoucnosti.
7. Vyčítám si věci, které jsem pokazil/a.
8. Někdy vzpomínám na to, jak mi bylo dobře, když jsem pil/bral/hulil/hrál.
9. Občas se přistihnu při tom, že obviňuji okolí ze svých problémů.
10. Často si stěžuji na to, co se mi stalo, a cítím se jako oběť okolností.
11. Přemýšlím o tom, jestli by návrat k braní/hraní/pití byl opravdu tak špatný, když i teď jsou věci dost neúnosné.
12. Začínám vědomě lhát ostatním.
13. Všímám si, že se častěji uchyluji k jiným návykovým látkám, které nejsou předmětem mé závislosti (THC, alkohol, léky, cigarety...)
14. Zlehčuji obavy z toho, že bych do toho mohl/a znovu spadnout.
15. Právě procházím závažnou životní situací (ztráta zaměstnání, úmrtí blízkého člověka, rozchod...)

Kontaktní informace

Teen Challenge International Czech Republic
Národní kancelář/ National office

Císařský 59E
407 77, Šluknov
Czech Republic, Europe

Cell phone: +420 777 180 549
www.teenchallenge.cz
www.propojenagenerace.cz

DAR / DONATION:
Číslo účtu/ Account number
104 110 73 27/5500